

לקוטי הלכות

התוכחה צריכה להיות בבחינת התוכחה של משה, שהוכיח את ישראל על מעשה העגל, שעל-ידי תוכחתו נתן בהם ריח טוב, בבחינת (שיר-השירים א): נרדף נתן ריחו, הנאמר על מעשה העגל. עוב לא נאמר, אלא נתן, כמו שפרש רש"י שם וכמו שאמרו רבותינו וזכרונם לברכה בגמרא (שבת פח:). כי על-ידי תוכחה של משה על מעשה העגל הוסיף ונתן בהם ריח טוב, שהוא בחינת מוונא דנשמתא. כי עקר יניקת הנשמה היא מהרית, כי על-ידי קול המוכיח שהוא ראוי, על-ידי-זה הוא נותן ריח טוב בהנשמות, שהוא בחינת מוונא דנשמתא. (לקוטי מוה"ר"ן תניינא ח אות א)

אלה הדברים אשר דבר משה - עקר התוכחה צריכה להיות בבחינת השיר של חסד, דהינו להטות כלפי חסד, שהוא בחינת 'אזמרה לאלקי בעודי' הנאמר בדברי רבנו ז"ל (בסימן רפב) עין שם כל הענין, שצריך האדם למצא בעצמו איזה זכות ונקדה טובה, וכן בחברו, בבחינת (תהלים לו) ועוד מעט ואין רשע וכו', שעל-ידי זה הוא נכנס באמת בכף זכות ויכול לזכות לתשובה. על-כן כל מי שרוצה להוכיח אפלו את עצמו צריך לדקדק מאד שלא יפיל את עצמו חס ושלום יותר על-ידי תוכחתו, שלא יחליש את דעתו ונשמתו על-ידי שיזכר את מעשיו הרעים עד שיוכל לפל לגמרי חס ושלום. על-כן צריך לדקדק להטות כלפי חסד לחפש למצא בעצמו על כל פנים איזה נקדות טובות, והתוכחה תהיה בדרך חסד, לחזק את עצמו בה' יתברך ולבטח ברחמיו העצומים שיש אצלו חסד כזה שגם כל מעשיו הרעים יכולין להתהפך לזכויות אפלו אם הרבה לפשע מאד מאד ימים ושנים הרבה, אף-על-פיר-כן חסדי ה' כי לא תמנו

ולא כלו רחמיו לעולם, כי עם ה' החסד והרבה עמו פדות וכו'. הכלל, שעקר התוכחה תהיה באופן שיחזק את עצמו שיזכה להתעורר לה' יתברך להתחיל מעתה להתקרב אליו יתברך ולא שיקלקל חס ושלום יותר על-ידי תוכחתו שיפיל חס ושלום יותר, שזה נמשך מחמת שנהגלשת נשמתו וכו' כנ"ל. ותוכחה כזאת אין זוכין כי אם על-ידי צדיקי הדור שהם בבחינת משה שזוכין לבחינת שיר של חסד. (אורח חיים - א הלכות ציצית הלכה ה' אות ו)

A

B

C

אלה הדברים אשר דבר משה - על-כן הזכיר כל המקומות שהכעיסו לפניו כל המקומות דיקא כי כזה הזכיר להם זכות וחסד כי הוא קים אל תדין את חברך עד שתגיע למקומו כי הוא זכה לאחז בכפא הכבוד בחינת מאחו פני כפא וכו' שעל-ידי זה היה בבחינת מקומו של עולם (כמבאר בלקוטי מוה"ר"ן חלק ב - סימן א, עין שם). ועל-כן ידע שכל אלו המקומות שהכעיסו בהם לפני המקום ברוך הוא המקומות בעצמן גרמו להם לחטא כי עברו במדבר מקום נחש שרף ועקרב וצמאון וכו' שהם מקום תקף הקלפות והפטרסא אחרא כידוע והיו צריכים ללחם עם קלפות קשות ועצומות שהיו במקומות כאלו. וזה גרם להם שנכמה פעמים לא יכלו לעמד בנסיון ונכשלו בפה שנכשלו וכמו שאמרו רבותינו ז"ל על פסוק וישב ישראל בשפיים וכו' שהמקום גרם להם לחטא כמו שכתוב בזהר הקדוש. נמצא שכזה שהזכיר את המקומות דיקא שהכעיסו לפניו כזה המציא להם זכות בחינת הזכות של ראש השנה שהוא אל תדין את חברך עד שתגיע למקומו וכו' כנ"ל. וכן סוכב והולך כל ספר דברים על קטב זה להזכיר